

Л.П.Романюк

Профільне навчання у світовій практиці

Кафедра латинської мови та медичної термінології

(науковий керівник – д.п.н.,проф. Гуревич Р.С.)

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

м. Вінниця, Україна

Основним принципом побудови старшої школи в зарубіжжі є профільна диференціація, яка передбачає професійно зорієнтоване вивчення циклу відповідних профілю предметів. Усі пропонувані старшою школою профілі зводяться до двох основних напрямів – академічного (що відкриває шлях до отримання вищої освіти) та професійно – технічного (який дає змогу здобути кваліфікації для виходу на ринок праці).

Необхідно зазначити, що донедавна у багатьох країнах Заходу існував жорсткий розподіл між академічним та професійно – технічним напрямками. Після обрання учнем одного із зазначених напрямів, перехід до іншого ставав практично неможливим. Новітньою тенденцією розвитку старшої школи у цьому контексті є інтеграція загальної та професійної освіти, що означає зникнення жорсткого розподілу між зазначеними напрямками, гнучке взаємодоповнення змісту, можливість переходу з одного напрямку на інший, перспектива отримання вищої освіти технічного характеру для молоді, що навчається на професійно – технічному напрямі.

У світі існує декілька моделей класифікації організації старшої школи, які базуються на врахуванні підходів до структурної побудови, до структурування навчальних програм, принципів формальності чи неформальності освіти.

Класифікація, що базується на структурній організації, передбачає розподіл на два типи:

- 1) старша школа структурно входить до єдиної середньої школи – Іспанія, Ісландія, Португалія, Фінляндія, Швеція;
- 2) старша школа є структурно відокремленою. Освіта на цьому рівні

надається окремими інституціями (Італія, Франція, Греція, Норвегія) .

Серед моделей, які базуються на принципах побудови змісту освіти, поширеною є така, що розподіляє підходи до організації навчання на інтеграційний та сегрегаційний.

Інтеграційний підхід (Австрія, Велика Британія, Ірландія, Іспанія, Норвегія, Португалія, США, Ізраїль, Фінляндія та ін.) передбачає форму організації навчання за різними напрямками та профілями у єдиній структурі школи (яка може входити до структури єдиної середньої школи або існувати окремим підрозділом), всередині якої диференціація відбувається шляхом запровадження різних курсів, відділень, секцій та модулів (академічного, технологічного, художнього, професійного).

Зокрема, в Австрії, діють академічне відділення та професійно-технічні курси, в Іспанії – курси для отримання чотирьох типів бакалаврату або професійних кваліфікацій, у Португалії – академічні та професійні курси. У Швеції старша школа пропонує 17 національних програм навчання (тривалістю 3 роки), 15 з яких професійно орієнтовані, а 2 академічно орієнтовані (для підготовки до навчання в університетах). Усі зазначені програми складаються з інваріанта (8 предметів), обов'язкового для вивчення всіма учнями (шведська та англійська мови, мистецтво, фізична культура і здоров'я, математика, природознавство, громадянознавство, релігійна освіта) та профільних предметів .

Інший підхід до побудови змісту навчання в старшій школі полягає в розподілі шкіл на різні типи, які організовують окремі профілі в рамках одного освітнього напрямку – академічного або професійного. Це відбувається в:

- Греції (ліцеї – академічний напрямок; професійно – технічні школи);
- Данії (гімназії та вищі підготовчі екзаменаційні курси – академічний напрямок; коледжі – професійний напрямок);
- Італії (класичний, природничо-науковий, художній ліцеї, технічний та професійно-технічний інститути);

- Франції (академічний і технологічний ліцеї – академічний напрямок; професійний ліцей);

- Угорщині (середні граматичні школи, середні професійні школи або професійно-технічні школи);

- Японії (старші школи, технологічні коледжі) .

У державних школах США та Ізраїлю може існувати декілька варіантів навчальних планів, їх складають на основі базового плану з урахуванням вікових особливостей учнів і кількості навчальних годин. Школи самі вибирають навчальні плани й програми, при цьому враховується специфіка складу учнів. Для кожного навчального предмета розробляється навчальна програма, що визначає його зміст, розділи, теми, види робіт, ілюстративний матеріал .

В останні роки в США відбувається централізація освіти, яка здійснюється ступінчасто: спочатку розробляються рекомендації на федеральному рівні, які потім адаптуються з урахуванням місцевих особливостей штату, шкільного округу та школи.

Базовий навчальний план детермінує зміст освіти шляхом визначення навчальних предметів, порядку їх вивчення за роками, кількості годин на тиждень, тижневого навантаження учнів кожного класу (мінімального й обов'язкового, сумарної кількості навчальних годин). У структуру базового навчального плану входить інваріантна частина (державний компонент на рівні штату) і варіативна частина (регіональний, шкільний компонент). Інваріантна частина дає обов'язковий для вивчення склад предметів, які повинні забезпечити досягнення освітнього рівня кожним випускником школи. Варіативна частина розширює зміст загальної підготовки школярів, передбачає години на вивчення предметів і курсів за вибором учнів, гарантує їх індивідуальний розвиток .

Автор

Науковий керівник

